

یادداشت

فرصت تأمین مالی نوین

اوراق و کالت به عنوان یک ابزار مناسب و سودمند پتانسیل بالایی جهت تأمین مالی بخش دولتی و خصوصی از طریق بازار سرمایه کشور داراست و در صورت مرتفع شدن چالش‌های عملیاتی و حقوقی موجود، می‌تواند به ارتقای تأمین مالی و اقتصاد ملی - و مقاومتی - کشور کمک‌ قابل توجهی کند. به بیان دیگر، کاربرد اصلی اوراق و کالت، تأمین مالی زیرمجموعه‌های شرکت‌های پروژه‌محور و همچنین تأمین مالی زیرمجموعه‌های شرکت‌های هلدینگ و سرمایه‌گذاری است. می‌توان گفت این اوراق به منظور تسهیل تأمین مالی پروژه‌های مربوط به شرکت‌های مادر تخصصی و سرمایه‌گذاری و نهادهای دولتی از جمله وزارتخانه، شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها طراحی شده، بنابراین شرکت‌های مادر تخصصی و سرمایه‌گذاری و یا نهادهای دولتی که پروژه‌های آن‌ها یا شرکت‌های تابعه آن‌ها، نیاز به تأمین مالی دارند، اما خود به تنهایی واجد شرایط انتشار اوراق بدهی نیستند، ظرفیت مناسبی جهت استفاده از این اوراق خواهند داشت. بر این اساس، طبق دستورالعمل انتشار اوراق و کالت مصوب ۶ شهریورماه سال ۹۸ هیأت‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و همچنین مصوبات کمیته فقهی، اوراق و کالت، بر مبنای ضوابط عقد و کالت طراحی شده و این امکان را برای متقاضیان فراهم می‌کند تا بتوانند از محل منابع حاصل از انتشار آن، فرصتی را فراهم سازند تا خریداران اوراق، منابع مالی خود را در انجام فعالیت‌های اقتصادی متنوع و متعدد سرمایه‌گذاری و در صورت سودآور بودن موضوع انتشار اوراق، علاوه بر دریافت اصل سرمایه خود، سودی را نیز کسب کنند. طبق دستورالعمل مذکور، اوراق و کالت، اوراق بهادار با نام قابل نقل و انتقالی است که نشان دهنده مالکیت مشاع دارنده آن در دارایی‌ها، کالاها، خدمات، پروژه معین یا حقوق و منافع ناشی از انجام فعالیت‌های اقتصادی مشخص است و بر مبنای قرارداد و کالت منتشر می‌شود. همچنین قرارداد و کالت قراردادی است که به سبب آن یکی از طرفین، دیگری را برای انجام امری نایب خود قرار می‌دهد. موضوع کالت عبارت است از انجام فعالیت‌های اقتصادی مبتنی بر معاملات موضوع عقود اسلامی در چارچوب قوانین و مقررات کشور با هدف کسب سود از طریق اقداماتی از قبیل خرید، فروش، اجاره، ساخت یا ایجاد دارایی - کالا - خدمات و انعقاد قراردادهای مربوطه از محل منابع ناشی از انتشار اوراق و کالت. این درحالی است که فرایند تأمین مالی در انتشار اوراق و کالت بدین صورت است که بانی که با کمبود منابع مالی جهت اجرای طرح‌های توسعه‌ای، تملک یا سرمایه‌گذاری در دارایی، کالا و یا خدمات مواجه است در مرحله اول با همراهی یک مشاور عرضه اقدام به اخذ مجوز انتشار از سازمان بورس و اوراق بهادار می‌کند. در مرحله بعد نهاد واسط به عنوان ناشر اقدام به انتشار اوراق و کالت و جمع‌آوری وجوه از سرمایه‌گذاران می‌کنند و ضمن پرداخت وجوه حاصل از انتشار اوراق به بانی، اقدام به اعطای و کالت به بانی جهت انجام امور موضوع و کالت نیز می‌کنند. همچنین بانی با انعقاد و یا چند قرارداد بر مبنای عقود اسلامی در تأمین مالی طرح‌های ایجاد یا توسعه‌ای مشارکت و از محل سود حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها، سودهای میان‌دور‌های مربوط به اوراق را بازپرداخت می‌کند. به منظور تأمین مالی از طریق انتشار اوراق و کالت، بانی به عنوان وکیل ناشر ملزم به انعقاد دو یا چند مورد از عقود اسلامی (مرابحه، اجاره، و...) در تأمین مالی یک یا چند پروژه و یا یک یا چند شرکت زیرمجموعه است. گفتنی است، عقود اسلامی جهت تأمین مالی می‌توانند یکسان باشند و بانی لزوماً نباید سهامدار شرکت متقاضی تأمین مالی باشد. از جمله سایر الزامات انتشار اوراق و کالت می‌توان به عدم اتحاد مالکیتی متقاضی تأمین مالی و فروشنده (در صورت استفاده از عقد مرابحه)، معین بودن انوع فعالیت‌های اقتصادی و مشخصات موضوع و کالت در زمان انتشار و ارائه آن در گزارش توجیهی و پرداخت کلیه هزینه‌های مربوط به انتشار توسط بانی و دریافت حق الوکاله توسط اواشاره کرد.

گزارش

برای سالیان متمادی نظام تأمین مالی در ایران بانک‌محور بوده به نوعی مؤسسات مالی و وظیفه تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی را برعهده داشتند. به رغم اینکه طی دو دهه گذشته به خصوص در سال‌های اخیر نیازبان کار از سوی بانک‌ها انجام شد، اما به دلایل مختلف، با توجه به اینکه بانک‌ها خود با مسائل و مشکلات عدیده‌ای از جمله ناترازی، مطالبات معوق و... روبه‌رو بودند، نتوانستند آن‌طور که باید به تأمین مالی بخش تولید کشور کمک کنند.

در چنین شرایطی، تغییر محل تأمین مالی از بانک به بازار سرمایه یکی از راهبردهای اصلی برای بهبود این وضعیت به شمار می‌رود که چند سال است در دستور کار متولیان اقتصادی کشور قرار گرفته است، بازار سرمایه با توجه به پتانسیلی که دارد، از این توانایی برخوردار است که بتواند نقدینگی شرکت‌ها و بنگاه‌های تولیدی را با هزینه بسیار کمتری به نسبت بانک‌ها تأمین کند.

هدایت نقدینگی به سمت بنگاه‌های تولیدی از طریق بازار سرمایه علاوه رشد تولید و بهره‌وری، در مهار تورم نیز مؤثر است و در بلندمدت رشد اقتصادی کمک می‌کند، چرا که اصلی‌ترین نقش بازار سرمایه در توسعه اقتصادی کشورها، تسریع جذب و تأمین سرمایه صنایع و بنگاه‌های تولیدی است، بدین شکل، نقدینگی سرگردان که به سوداگری و رکود منجر می‌شود، در مسیر مولد قرار خواهد گرفت.

عرضه سهام زیرمجموعه شستا

حال در چنین شرایطی شرکت شستا به عنوان بزرگترین هلدینگ چندرشته‌ای در بازار سرمایه، از این فرصت تأمین

توسعه صادرات از جمله راهبردهای کلیدی دولت سیزدهم برای جداسدن اقتصاد کشور از زیست نفتی است که همزمان بر افزایش قدرت تاب‌آوری در مقابله با تحریم‌ها نیز اثری مستقیم دارد؛ اما دستیابی به این مهم نیازمند فراهم آوردن زیرساخت‌ها و نظام حمل‌ونقلی توانمند و مبتنی بر حرکت‌های راهبردی در توسعه ناوگان است. در این میان، گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران همواره به عنوان یکی از ستون‌های اقتصاد

گفت‌وگو

رامین بیات
رئیس هیئت‌مدیره

گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک شرکت حمل‌ونقلی یا به بیان دیگر «لجستیکی» در حال حاضر، با دارا بودن ۱۳۹ فروند انواع کشتی با ظرفیت حمل ۵ میلیون تن انواع کالا و ۱۵۹ هزار و ۲۹۱ تن‌ای‌بو کانتینر بیست‌و دومین شرکت بزرگ حمل‌ونقل دریایی جهان محسوب می‌شود که در بخش حمل کانتینری، همواره رتبه‌ای بین ۱۴ تا ۱۶ را در مقاطع مختلف در میان شرکت‌های بزرگ حمل‌ونقلی صاحب‌نام دنیا به خود اختصاص داده است.

بای کار برای رونق تجارت

گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران از دوران دفاع مقدس و حین حملات هوایی روزانه موفق شد جای خالی کشتیرانی‌های بزرگ دنیا را به خوبی پر و نسبت به حمل کالاهای اساسی و نهاده‌های تولید نقش آفرینی کند؛ امروز هم همان نقش را به خوبی ادامه داده و تلاش کرده تا همراهی با سیاست‌های دولت، با راه‌اندازی سرویس‌های منظم حمل بار به مقاصد مختلف دنیا گام‌های جدی در صادرات و ارزآوری کشور داشته باشد. در این میان، حتی به رغم اینکه دشمنان کشورمان کمر همت به ایجاد اختلال در تأمین کالاهای اساسی و نیازهای روزمره مردم از یک‌سو و کاهش ارزآوری از سوی دیگر با تحریم‌های جدی در حوزه نفتی بسته بودند، اما گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران با یک برنامه مدون و راهبردی توانسته ظرف سنوات گذشته، نقش جدی خود را در حوزه ارزآوری و حمل بار وارداتی کشور ایفا کند. اکنون به رغم تمام این سختی‌ها، ظرف دو سال گذشته با حرکت بر مبنای اسناد راهبردی که از سوی مدیران ارشد گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران تدوین شده، این ناوگان توانسته رکورد حمل بار را در تاریخ ۵۶ ساله خود در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ثبت رساند و با حمل بالغ بر ۲۸ میلیون تن کالا، چیزی حدود ۲۱ هزار میلیارد تومان سودآوری را برای کشور رقم زند.

در دوران فعلی نیز گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران همواره نخستین هدف تحریم‌کنندگان بود و بلافاصله تحت شدیدترین تحریم‌های ممکن قرار گرفت. با این حال تلاش‌های این گروه در بلاثر ساختن تحریم‌ها مشهود است؛

از ۳ هزار و ۸۰۰ نفر پرسنل دریایی کاملاً ایرانی، سهم مهمی در صادرات کشور به خود اختصاص داده است. این گروه تنها طی دو سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ در مجموع بیش از ۵۵ میلیون و ۴۰۰ هزار تن کالا را جابه‌جا کرده که سهم کالای صادراتی در آن بیش از ۲۱ میلیون و ۲۵۱ هزار تن بوده که این رقم به معنای سهم حدود ۲۳ درصدی گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران در بنادر شمالی و جنوبی کشور از حمل بار صادراتی است که بر نقش کلیدی این شرکت حمل‌ونقلی در تداوم و توسعه صادرات مَهر تأیید می‌زند.

در این میان و با احیای کریدور شمال - جنوب در راستای سیاست‌های کلان دولت مبنی بر بهره‌برداری از ظرفیت‌های معطل مانده ژئوپلیتیکی کشور، سهم گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران از صادرات از طریق بنادر شمالی به حدود ۳۸ درصد طی دو سال یاده شده رسیده، به نحوی که طی این مدت شرکت کشتیرانی دریای خزر از جمله شرکت‌های تابعه گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران که به عنوان بازوی این گروه در دریای خزر فعالیت می‌کند، موفق شده حدود یک میلیون تن انواع کالای صادراتی را به مقاصد خود در روسیه و کشورهای حوزه (CIS) حمل کند.

تکیه‌گاه صادرات کشور

گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران با دارا بودن بیش

شرکت‌های می‌خواهد شفافیت بیشتری داشته باشند که این موجب افزایش اعتماد مردم و سرمایه‌گذاران به شرکت می‌شود. مزیت چهارم نیز مرتبط با این موضوع است که عرضه عمومی سهام ممکن است ارزش سهام در دست سهامدار عمده را افزایش دهد، که این موضوع می‌تواند نوید دهنده افزایش قیمت سهام باشد، مسأله‌ای که برای سهامدار خرد از اهمیت بسزایی برخوردار است. مزیت پنجم نیز در ارتباط با انعطاف‌پذیری مالی است. با تأمین مالی از طریق عرضه اولیه سهام، شرکت‌ها به نوعی انعطاف‌پذیری مالی بیشتری برای تأمین منابع مورد نیاز خود دارند و می‌توانند برنامه‌های سرمایه‌گذاری و توسعه را دست بازتری انجام دهند. دست آخر نیز عرضه عمومی سهام می‌تواند به شرکت‌ها این امکان را بدهد تا از طریق تأمین منابع جدید به پروژه‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای بیشتر را کلید بزنند.

راهکار انتشار اوراق بدهی

دو ابزار متعارف برای تأمین مالی از طریق بازار سرمایه وجود دارد. در این رابطه بنگاه‌های اقتصادی در وهله اول از طریق فروش سهام خود و افزایش شرکتی می‌توانند اقدام به تأمین مالی کنند که این همان عرضه اولیه سهام است. در وهله دوم نیز ابزارهای مبتنی بر بدهی قرار دارند. بر این اساس، شرکت‌ها با انتشار اوراق بهادار که قابلیت نقدشوندگی دارد، می‌توانند اقدام به جذب نقدینگی کنند. مزیت این ابزار نسبت به تأمین مالی از طریق نظام بانکی، بلندمدت بودن آن است، همچنین صندوق پروژه‌ها، شرکت‌های سهامی عام، پروژه، اوراق سلف و... از جمله سایر ابزارها به منظور تأمین مالی در بازار سرمایه هستند. تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بدهی دارای مزایای زیادی برای شرکت‌ها و بنگاه‌ها تولیدی دارد. این روش به شرکت‌ها

تسهیل تجاری در دستور کار ناوگان ملی کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران

بار صادراتی روی زمین نمی‌ماند

کشور که در مقاطع حساس گوناگونی از جنگ تحمیلی گرفته تا دوران شدیدترین تحریم‌های ظالمانه، همواره به عنوان خط دوم دفاعی کشور ایفای نقش کرده و ظرف سنوات گذشته توانسته با وجود قرار گرفتن مدبران ارشد و شناورهای کلیدی‌اش در فهرست تحریم‌های آمریکا، علاوه بر اینکه حمل کالا و کالارسانی به بازار را به خوبی انجام دهد، در ارزآوری و حمل بار صادراتی صادرکنندگان نیز موفق عمل کند.

تقویت ناوگان در دستور کار

در بحث کمک به توسعه صادرات، گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران طی سال گذشته اقدامات راهبردی دیگری را نیز انجام داده که از جمله آن می‌توان به ایجاد خطوط مستقیم کشتیرانی به کشورهای ونزوئلا و سوریه و کشورهای شرق آفریقا همزمان با سفر رئیس‌جمهوری به این کشورها اشاره کرد. راه‌اندازی و تقویت خطوط مستقیم کشتیرانی به بنادر چین و هند و برخی از بنادر شرق آسیا نیز از طریق بندر شهید بهشتی چابهار دیگر هدف راهبردی برای بالفعل شدن ظرفیت‌های بالقوه بندر چابهار است که با جدیت از سوی گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران در حال پیگیری است.

طی دو سال اخیر نیز با اتمام فرایند حقوقی، نیمی از مالکیت و همچنین راهبری بندر سالیانکا در استان آستاراخان روسیه در حاشیه دریای خزر در اختیار گروه کشتیرانی قرار گرفت، بلافاصله این بندر شاهد سرمایه‌گذاری ۱۰ میلیون دلاری این گروه در جهت نوسازی بود تا اکنون به عنوان نقطه اتکال همکاری تجاری ایران و روسیه در مسیر کریدور شمال - جنوب قرار گیرد. این بندر طی سال ۱۴۰۱ با جابه‌جایی حدود ۷۰۰ هزار تن بار نسبت به سال پیش از آن ۳۵ درصد رشد را در عملکرد تجربه کرد؛ هر چند طبق برنامه پنج‌ساله راهبردی گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران دستاوردهای یادشده طی سال جاری و سال‌های آینده روند تصاعدی خواهند داشت. چه آنکه به طور مثال با توسعه ناوگان ظرفیت حمل کشتیرانی دریای خزر طی سال جاری نسبت به سال قبل تا ۲۳ هزار تن افزایش یافته است. ظرفیت حمل این کشتیرانی با الحاق چهار فروند کشتی در حال ساخت در باردهای کشتی‌سازی داخلی و دیگر شناورهای خریداری شده طی پنج سال آینده بیش از دوبرابر افزایش خواهد یافت. در بخش اقیانوس‌پیما نیز ساخت و خرید ۷۱ فروند شناور در داخل و خارج کشور با سرمایه‌گذاری ۲ میلیارد دلاری در دست اقدام است که منجر به نوسازی و افزایش ظرفیت چشمگیر ناوگان خواهد شد. در بخش ریلی خرید ۸۰۰ دستگاه انواع واگن از صنایع داخلی نیز به مرور در حال انجام است تعداد کامیون‌های ملکی نیز به زودی تا بیش از ۵۰۰ دستگاه افزایش خواهد یافت و در این بخش نیز توسعه بیشتری صورت خواهد یافت تا برای نخستین بار در تاریخ حمل‌ونقل کشور یک شرکت لجستیکی تمام‌عیار در سطح جهانی بر ساخته شده و در اختیار تولیدکنندگان و بازرگانان به ویژه صادرکنندگان ایرانی قرار گیرد.

صف شرکت‌های شستا برای ورود به بازار سهام

امکان جذب سرمایه بزرگ‌تری را ارائه می‌دهد. انتشار اوراق بدهی به شرکت‌ها اجازه می‌دهد منابع مالی بیشتری را جذب کرده و از آن‌ها برای توسعه کسب‌وکار، سرمایه‌گذاری در پروژه‌های جدید، پرداخت بدهی‌ها و دیگر نیازهای مالی استفاده کنند. همچنین انتشار این اوراق، شرکت‌ها را قادر می‌سازد، تنوع منابع مالی ایجاد کنند و به جای استفاده از یک منبع مالی واحد، از انواع مختلف اوراق بدهی استفاده کنند که این کار باعث کاهش ریسک مالی می‌شود. انتشار اوراق بدهی به شرکت‌ها امکان می‌دهد تا در مقابل نقدینگی و نوسانات بازار مقاومت کنند؛ زیرا اوراق بدهی معمولاً مدت‌زمان معینی دارند و نیاز به پرداخت بهره دارند، این به شرکت‌ها امکان می‌دهد که برنامه‌های مالی خود را بهبود بخشند. این اوراق معمولاً به شرکت‌ها اعتبار و اعتماد بیشتری در بازار مالی ایجاد می‌کند. سرمایه‌گذاران به این شرکت‌ها به عنوان امری معتبر برای سرمایه‌گذاری نگاه می‌کنند. این درحالیست که این کار به شرکت‌ها اجازه می‌دهد تا بدون افزایش سهامداری در شرکت، منابع مالی جذب کنند. همچنین به کارگیری برخی از انواع اوراق بدهی می‌تواند مزایای مالیاتی داشته باشند، زیرا به عنوان هزینه کسب‌وکار در تعدادی از موارد در مالیات محاسبه می‌شوند. در نهایت نیز انتشار اوراق بدهی به شرکت‌ها این امکان را می‌دهد تا ارتباط مستمری با سهامداران و سرمایه‌گذاران خود برقرار کنند که این موضوع می‌تواند به بهبود ارتباط و تبادل اطلاعات منجر شود. با این توضیحات، تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بدهی یک روش معتبر و مؤثر برای شرکت‌ها به منظور تأمین سرمایه در گردش است که شرکت‌های می‌توانند با حضور در بازار سرمایه از این امکان استفاده کنند.